

Stipendiaterna utses av Teaterförbundets stipendiekommitté, om inte annat framgår av presentationerna. I stipendiekommittén ingår Anna Carlson, Lina Englund, Björn Granath, Steve Kratz och Cecilia Nilsson.

Anders de Wahl

1869-1956 Skådespelare

Genomgick Kungliga Dramatens elevskola 1889-91. Under elevtiden debuterade han som Nils i "Mäster Olof". Anders de Wahl var engagerad vid Albert Ranfts scener i Stockholm 1892-1907. Han hade framgångar med bland annat Strindbergs "Lycko-Pers resa" "Mäster Olof" och "Erik XIV". De Wahl knöts till Nationalscenens första ensemble 1908, och gjorde bortåt tusen roller under sextio år, bland annat i "Hamlet" 1914, "Othello" 1924 och "Swedenhielms" 1925 och 1953. Åren 1895-1955 läste han Tennysons "Nyårsklockan" på Skansen.

Bengt och Lenah Brunskog

Bengt Brunskog 1920-2000 Skådespelare

Bengt Brunskog föddes i Stockholm och växte upp på Lidingö. Efter skolan började han studera drama vid Willy Koblancks teaterskola 1940-41. Han engagerades vid Helsingborgs stadsteater 1943. Till Malmö stadsteater kom han 1944 som premiärelev och han medverkade i teaterns invigningsuppsättning "En midsommarnattsdröm" samma år. Han kom att förbli Malmö stadsteater trogen ända till 1987 med avbrott för kortare engagemang vid Uppsala Stadsteater, frilansarbete och en kort period vid Kungliga Dramatiska Teatern. Bengt Brunskog medverkade också i ett antal filmer, till exempel "Bessingemordet", "Lyckans Ost" och "P&B". Efter pensioneringen 1988 var han under en tid engagerad vid Länsteatern i Jönköping.

Björn Öberg och Pelle Lönndahl

1945-1975 Ljudtekniker, ljudläggare /1924-2011 Ljudtekniker

Björn Öberg gick ut Filmskolan 1969. Arbetade bland annat med regissörerna Bo Widerberg (Ådalen 31 och Joe Hill), Jan Troell (Ut-
vandrarerna och Nybyggarna), Vilgot Sjöman (Troll) och Roy Andersson
(Giliap). Douglas Per "Pelle" Lönndahl medverkade som ljudtekniker i
ett 50-tal långfilmer. Han var studiochef på Radio Nord 1961-62, samt
legendarisk ljudlärare på Filmskolan 1964-70, samt på Dramatiska
Institutet från 1970-1990. 1991 medverkade han med ljudläggning på
Sven Nykvists långfilm Oxen.

*Utses av Göran Gunér och Owe Svensson, som var klasskamrater på
filmskolan till Björn Öberg och Pelle Lönndahls elever.*

Carl Billquist

1933-1993 Skådespelare

Utbildade sig vid Göteborgs Stadsteaters elevskola 1955-1957, var sista
året premiärelev och engagerades av Göteborgs Stadsteater efter exa-
men. Senare kom han via Stockholms Stadsteater till Dramaten 1964,
där han förblev till sin bortgång. Han var också tidvis engagerad vid tv-
teaterensemblen, bland annat 1961-1963. Under sin tid vid Oscarstea-
tern, där han bland annat spelade Sitting Bull i "Annie get your gun",
inspirerades han mycket av unga musikalartister. *Utses i samråd med
familjen Billquist, och går till en ung musikalartist.*

Daniel Engdahl

Biografchef

Anställdes på 1910-talet av SF:s vd Charles Magnusson, och hans an-
svar utökades med tiden till att vara chef för SF:s provinsteatrar (som
biograferna kallades på den tiden) under 1912-48. Daniel Engdahls
stora intresse för film, teater och för filmens och scenens konstnärer
gjorde att han själv 1937 instiftade en stipendiefond under Teaterför-
bundets förvaltning för svenska film- och scenbegåvningar.

Edvin Adolphson

1893-1979 Skådespelare

Under 1920-talet arbetade Adolphson på olika scener i Stockholm med ett mellanspel i Göteborg innan han kom till Oscarsteatern i Stockholm 1927. Verksam på Dramaten 1933-35. Övergick därefter till filmens område. Som skådespelare medverkade han i över 100 spelfilmer. Han regisserade även en rad spel- och kortfilmer, bland annat "Säg det i toner" (1929) som innebar ljudfilmens genombrott i Sverige. Han medverkade i den tidiga tv-teatern, och spelade bland annat kungen i Alf Sjöbergs pionjäruppsättning av "Hamlet" (1955). Adolphson medverkade även i tv-serien "Markurells i Wadköping" (1968). Adolphson var en aktiv förkämpe för skådespelarnas rättigheter, och arbetade flitigt för stiftelsen Höstsol. *Utses i samråd med Kristina Adolphson.*

Fred Gunnarsson

1939-1979 Skådespelare

Studerade vid Calle Flygares och Gösta Terserus teaterskolor och var elev vid Malmö Stadsteaters elevskola 1959-61. Gunnarsson började arbeta vid Stockholms stadsteater 1971, och fick ett omskrivet genombrott i "Elefantmannen" 1979. Fred Gunnarsson hann även under sin levnad medverka i bland annat SVT:s "Kullamannen" 1967. Gunnarsson gjorde också ett antal filmroller, bland annat i Kay Pollacks "Elvis, Elvis" 1977. *Utses i samråd med Gunvor Pontén.*

Fritiof Billquist

1901-1972 Skådespelare

Utbildade sig vid Reinhardtts teaterakademi i Tyskland 1922-1924. Genombrott på Helsingborgs stadsteater där han var anställd 1924-29, och där han uppmärksammades i Ferenc Molnárs "Liliom". Efter en säsong på Hippodromteatern i Malmö kom han till Stockholm och Oscarsteatern. Senare var han även engagerad vid Blanche, Vasateatern, Skansenteatern med flera. Under det tidiga 1930-talet började han även filma och fick tidigt bärande roller som i "Landskamp" (1932). Fritiof Billquist var under några år gift med sångerskan Ulla Schönström-Billquist.

Gunnar Sjöberg

1909-1977 Skådespelare

Sjöberg kom in vid Dramatens elevskola 1931, och var efter examen 1934 verksam vid olika scener som Helsingborgs stadsteater, Göteborgs stadsteater och Nya Teatern i Stockholm. 1938-1941 var han anställd vid Svensk Filmindustri. 1945 spelade han en omtalad "Hamlet" vid Malmö stadsteater, och början av 1960-talet kom Sjöberg till Upsala Stadsteater där han bl.a. medverkade i "Othello" och "Cyrano de Bergerac". Sjöberg medverkade också i ett stort antal filmer, bland annat i Ingmar Bergmans "Smultronstället" 1957. Sjöberg var också en flitig uppläsare i radio och efterfrågad som filmspeaker. Gunnar Sjöberg var 1957-1961 ordförande i Teaterförbundet.

Gösta Ekman

1890-1938 Skådespelare

Åren 1913-25 var Ekman anställd vid Svenska Teatern i Stockholm. Där fick han sitt sceniska genombrott 1920 som kung Christian VIII i "Struensee". 1926-1930 var han i ledningen för Oscarsteatern tillsammans med makarna Pauline och John W Brunius. 1931 bildade han bolaget AB Gösta Ekman-teatrarna som drev Konserthusteatern en tid och 1931-1935 Vasateatern. Som filmaktör debuterade han 1911 i "Blott en dröm". Stumfilmsframgångar hade Ekman med "Karl XII" 1925 och "Faust" 1926. Ekman medverkade i ett stort antal ljudfilmer, bland annat "Swedenhielms" 1935 och "Intermezzo" 1936. Ekman tilldelades den kungliga medaljen Litteris et artibus 1938.

Inez och Sten Hermelin

Skådespelare /Operasångare

Skådespelerskan Inez Hermelin gjorde scendebut 1916. Hon hade också filmroller 1924 ("Grevarna på Svansta") och 1947 ("Tösen från Stormyrtorpet"). Inez Hermelin arbetade också som röstpedagog. Sten Hermelin var operasångare till yrket och debuterade vid Stora teatern i Göteborg hösten 1925 i "Lyckoflickan", och medverkade också bland annat i "Cirkusprinsessan" och "Sköna Helena".

Inga Tidblad

1901-1975 Skådespelare

Började på Dramatens elevskola år 1919. Redan under elevtiden gjorde hon en uppmärksammad scendebut som Ariel i "Stormen" (1921). Under 1920-talet var hon engagerad vid Svenska Teatern, Vasateatern och Oscarsteatern. 1932 kom hon till Dramaten och förblev där till 1963, och fick stor uppmärksamhet bland annat som Mary Tyrone i "Lång dags färd mot natt" 1956 och Amanda i "Glasmänska". Inga Tidblad medverkade också i ett trettiotal filmer, till exempel "Intermezzo" (1936), "Det brinner en eld" (1943) och "Pärlemor" (1961). Inga Tidblad fick flera utmärkelser, bland annat kungliga medaljen Litteris et artibus 1937, Teaterförbundets guldmedalj 1944 och Dramatens O'Neillstipendium 1956. *Utses av Meg Westergren tillsammans med representanter från Teaterförbundet och Dramaten.*

John Zacharias

1917-1998 Skådespelare, regissör, teaterchef

Utbildad vid Dramatens elevskola 1938-40. Började som teaterchef vid Boulevardteatern i Stockholm och var 1950-53 vid Helsingborgs stadsteater. Under sin långa chefsperiod vid Östgötateatern 1953-78 skrev Zache, "Mr Musical", teaterhistoria. Han gav mängder av svenska skådespelare viktiga avstamp i sina karriärer, och gjorde teatern till Sveriges främsta musikalscen. Spelman på taket, Zorba och Cabaret är några av musikaler som fick Sverigepremiär i Norrköping. 1974 grundade han Östgötabaletten. Musikteater, mim, dans och gycklarnas konst låg Zache varmt om hjärtat under hela hans karriär. *Utses av Gunilla Zacharias och Pontus Plaenge.*

Ise Morssing

1878-1969 Konstnär, kostymtecknare, scenograf

Studerade vid Konstakademien och var konstnärligt verksam som bildkonstnär och skulptör. Ise Morssing utarbetade scenkostymer för såväl teater och balett för bland annat Marsyasteatern, som hon startade 1953 och var chef för under många år. Den lilla teatern blev plantskola för många unga begåvningar. Ise Morsings porträtt har målats av Isaac Grünewald, och hon förekommer också på en målning av Sigrid Hjertén; "Tre kvinnor".

Karl Gerhard

1891-1964 Skådespelare, estradör, revyförfattare

Debuterade som skådespelare 1908 och framförde från 1919 egna revyer, framförallt i Stockholm och Göteborg. Karl Gerhard utvecklade under 1920-talet den satiriska revyn, och skrev ett oräkneligt antal kupletter. Kupletterna blev allt mer politiska och antinazistiska från 1920-talets slut. Ett exempel på detta är den kända kupletten "Den ökända hästen från Troja". Han ägde och drev Folkan (1935-42) samt Vasateatern (från 1952), den senare tillsammans med sin son Per. Karl Gerhard medverkade i ett antal filmer, bland annat i "Jazzgossen" 1958.

Mago (Max Goldstein)

1925-2008 Kostymskapare

Nästan 40 svenska filmer har Magos signatur på kläderna och han arbetade bland annat med regissörerna Alf Kjellin, Arne Mattsson, Vilgot Sjöman, Hasse Ekman och Jörn Donner. Magos samarbete med Ingmar Bergman inleddes med "Gycklarnas afton" från 1953 och de arbetade sedan tillsammans i över 45 år med totalt tretton filmer och tre teaterpjäser. Mago var inte bara verksam i Sverige utan hade också en internationell karriär. Den mest kända kreationen gjorde han för Marlene Dietrich i "Just a Gigolo" 1978. Inom teatern gjorde Mago kostymer till 125 olika pjäser.

Margit Rosengren

1901-1952 Operettsångare, skådespelare

Debuterade som 19-åring på Operan. Var engagerad vid Oscarsteatern på både tjugo- och trettioalet och var 1930-talets ledande operettprimadonna. Gästspelade vid Operan 1939-1941 och i Ernst Rolfs revyer på 1920-talet. Margit Rosengren spelade in ett tiotal skivor. Självbio-grafin "Oförgätligt glada stunder" kom ut 1948.

Monica Zacharias

1938-1984 Perukmakare och maskör

Monica Zacharias utbildade sig 1958-63 till perukmakare och sminkös (som det benämndes på den tiden) vid Höglund och Lindgren perukmakeri. Samtidigt arbetade hon vid både film och privatteatrar. Mellan åren 1963-73 var Monica Zacharias föreståndare för perukmakeriet vid Norrköping-Linköpings stadsteater. Därefter blev hon chef, först för perukmakeriet på Riksteatern, sedan (från 1978) för damperukmakeriet vid Kungliga Operan.

Utses av Lotta Zacharias och Katrin Wahlberg.

Märta Ekström

1899-1952 Skådespelare

Började sin utbildning vid Musikaliska akademien 1917. Gick Dramatens elevskola åren 1921-23 och arbetade under många år på nationalscenen. Under åren 1924-27 uppträdde Märta Ekström på privata Stockholmsteatrar. Märta Ekström gjorde sig känd för bland annat sina rolltolkningar i Garcia Lorcás "Blodsbröllop" och TS Elliotts "Släktmötet". Märta Ekström medverkade också i ett antal filmer mellan åren 1925-1944, bland annat "Kejsaren av Portugallien" och "Ingmarsarvet". Var åren 1930-34 gift med regissören Alf Sjöberg.

Vilhelm Moberg

1898-1973 Författare

Arbetade som journalist med mera i landsortstidningar under flera år. Debuterade och fick sitt genombrott med bygdeepoet "Raskens" 1930. Efter utvecklingsromanen "Soldat med brutet gevär" (1944) påbörjade han sitt verk om de svenska Amerika-immigranterna "Utvandrarna" (1949), "Invandrarna" (1952), "Nybyggarna" (1956) och "Sista brevet till Sverige" (1959).

Smalbensstipendiet

Smalbensstipendiefonden instiftades 2012 med insamlade medel av vänner till Stefan Böhm på hans 70-årsdag. Syftet är att ge ett återkommande stipendium till den eller dem som med teatrala medel utdelar en välriktad spark mot smalbenen på all slags diskriminering.

Stipendiaten utses av fondens styrelse som utgörs av Sofia Berg Böhm, Farnaz Arbabi, Jimmy Endeley samt Stefan Böhm.